

PEST, II. félv.

33. szám.

Augusztus 18. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben féltre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre felszeri főlvételtért 1 frt, 10 soron fölüli egyszeri közlés-kat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítottak

Egy munkásnak nyílt istenes vallomása.

Hogy a katolikus világnak egyrészt megmutassam, mily káros a rossz könyvek s lapok olvasása, de másrészt, hogy megmutassam, miszerint az Isten napjainkban is kegyelmi csodákat művel, t. olvasóink hasznára és épülésére egy munkásnak eltévedési megterési történetét akarom az olvasókkal közölni. — De halljuk magát a munkást.

Boldogult atyám által vallásilag szigoruan neveltetem s jó szellemű, vallásos munkák olvasására általa ösztönöztettem. Ezen szigorú serkentés az enemű könyveket gyűlöletesekké tette előttem, és később, mint-hogy nagy olvasási kedvem volt, többnyire tudományos munkák olvasásával foglalkoztam. Közben hit és egyházellenes munkákat is olvastam, melyek nagy ingerlékenységem mellett, igen kártékony befolyással hatottak rám. Jólehet egy missió által ismét az igazi utra vezéreltettem, de minthogy bennem inkább csak vallásos érzet benső meggyőződés nélkül lakozék, azért vallásos buzgóságom nemsokára csökkent, s én ismét rosszirányú könyvek s folyóiratokból a vallástalanság mérgét oly mértékben szittam, miszerint gyógyíthatlan hitközömbösségbe s ebből idővel a legdurvább hitetlenségbe estem, mely azt állítja, miszerint a halállal mindennek vége. Minthogy állásomnál fogva azokhoz tartozom, kiknek mindennapi kenyerőket arcuk veritékével kell keresniök, s ennél fogva magamnak e földön mennyországot teremteni képtelen valék, senki se csodálkozzék azon, ha ezen állapot engem a kétségbeesés szélére vitt. E földön a kemény munka egy jobb jövő nélküli reménnyel valóban a legvigasztalhatóbb élet, mely csak létezhetik. Ily állapotot senkinek nem kívánok, még ellenségeimnek sem. Midőn így hitetlenség s kétségbeesés közt már jó ideig a leggyötrőbb módon éltem, végtére remény nyílt szabadulásomra. Azon ösztön támadt ugyanis bennem, hogy az annyira gyűlölt egyházhoz folyamodjam segítségért. Helységünk nagyratisztelt lelkésze a könyörületes samaritánus pél-

dájára szeretetteljesen vett fel, s szóbeli tanítás s alkalmas olvasások segítségével a kereszténységhez ismét vissza vezetett. Ekkor az egyház nélküli kereszténység-nél akartam megállapodni. De minthogy természet-fölötti kinyilatkoztatást s ennél fogva egy szent egyházat is meg kellett engednem, ez oknál fogva a legnagyobb bizonytalanságba estem. Hogy e bizonytalanságból szabaduljak, a katolikus egyház elleni, szabad- elvű lapokból merített idegenkedésemnél fogva a protestantizmusnál kerestem megnyugvást; azonban itt is hiábán kerestem: nem találtam az igaz egyház jeleit. A katolicizmusnak adtam tehát az elsőseget; ebben azonban a papságot a sok vád miatt, mely azok ellen iratott, rendkívül gyűlölttem. Végre a folytonos kétség, küzködés s tusakodást meguntván s azon meggyőződésre jutván, miszerint a hit Isten különös ajándoka, arra szántam el magam, hogy 53-iki születési napomon, mely ez évben esetlegesen vasárnapra esett, lelkileg újra szülessen. Kinos kérelmemet hő imában Isten színe elé terjesztettem, s hosszú idő óta először reméltem biztos meghallgatást, s reményem-ben nem csalatkoztam. Mert oh esoda! a bevégzett istenitisztelet után egészen megváltozva érzem magam, s a katolikus hitnek igazságáról teljesen meggyőződtem. Most kedélyem ismét esendes, s én jövöm, s nemsokára bekövetkező feloszlásom elé bizvást nézhetek.

Mindezt Isten kegyelmének, áldott anyja közbenjárásának s nagyratisztelt lelkészünk buzgó közremunkálásának köszönhetem.

Óhajtanám, hogy e sorok olvasói a rossz lapok s könyvektől óvakodjanak, de óhajtanám egyszermind azt is, hogy tévutra vezetett embertársaim, példámon okulva, az egy igaz egyházba minél előbb visszatérjenek! Hogy mily tusakodás s küzködéssel van ez egybekapcsolva, ezt én tudom legjobban, de Isten kegyelmével mi sem lehetetlen.

Egy megtért.

A hatvágás.

Palkó huszár „patkóleves“
Szerzője. *)
„Jó keresztény“ e volt a szó
Felőle.
„Ámbár huszár, szája nem szór
Káromlást.
Ezért — ugymond — Isten nem ad
Áldomást.“

Egy délután gondolkodva
Kardosan
Szőlők alatt kvárteljára
Ment búsan:
Szőlők alatt az ut mellett
Kereszt állt;
Kereszt előtt hetyke betyár
Kiabált,
S káromlá még annak is a
Krisztusát,
Ki oda felállítá a
Keresztfát!

Hallá ezt Palkó, s mikor már
Közel volt,
Hetyke betyár — hozzá bátran
Imígy szolt:
„Huszár ur! a Krisztusát, lesz
Áldomás,
Mutassa meg: hogy megy az a
Hatvágás?“

„Szívesen teszem, de álljunk
Meg tehát.“
Ekkor gyorsan kirántotta
A kardját,
S nem ügyelve: tesz-e vagy nem
Kihágást,
Betyár hátán így olvasott
Hatvágást:

„Egy, kettő, három, négy, öt, hat.
Így megy ne,
Egy, kettő, három, négy, öt, hat,
Több kell-e?“

„Mi bajod neked Krisztussal?“
Most így szolt.
„Mi vagy te az emberek közt?
Csizmafolt;
És volnál bár a föld hátán
Akárki,
Mi bajod neked Krisztussal?
Most valld ki.
Ám hatvágásomat újra
Hátadon
Megmutatom, te számodra
Nines pardon.“

„Ha templomban nem hallgád
A papot.
Hallgasd most itt a tanító
Kardlapot:
Krisztus Isten fia: Isten,
Érted-e?
Hát mit ugatsz fel rá pokol
Ördöge?
Egy, kettő, három, négy, öt, hat,
Ne végül,
Im a hatvást vidd haza
Emlékül.“ —

* * *
Hetyke betyár nagy dühösen
Távozott,
Vállát tapogatva mondá:
„Átkozott.“ —
Az ezredes meghallá ez
Esetet,
Tetszett neki; s Palkó huszár
Káplár lett.

Orosz Ádám.

Szent János apostolról.

— Történelmi töredékek. —

Jézus a kereszten vértett, midőn kedves tanítványát, sz. János apostolt, fiául rendelé ön anyjának; a szűz tanítvány pedig, házához vevé a szűz anyát, gondját viselvén ott, mint édes anyjának. (Ján. 19. 26—27.)

De, hány évig élhete nála a szent szűz? Egyezőleg bizonyítja a szent régiség, hogy tizenkét évig. Apollonius ugyanis, mint egyházi író, azt mondá a 180-ik év táján: „Az Ur megparancsolá apostolainak: el ne távoznának Jeruzsálemből tizenkét évnél előbb.“ (Apud. Euseb. V. 21. 15.) Mária ennél fogva, az apostolok eloszlása előtt hunyt el, az az: tizenkét évvel Urunk halála után, mely idő alatt, sz. János apostol gondoskodott róla.

*) Első tempója.

Három évvel, Jeruzsálem pusztulása előtt, mikor Rómában sz. Péter és Pál apostolok elvérzettek a Jézusért, már sz. János Efezusban, Kisázsia egyik városában apostolkodott. Jónia tartomány e városa, akkor a pogány romlottság fészke vala, annyira, hogy az ördögidézések, az efezusi ezédulák, és más bűszerek babonái csakhamar ördögivé tették azt. S ez az oka, hogy az efezusi keresztények, 50 ezer ezüstpénzt érő babonás könyveket égettek el a város szemei előtt. (Ap. csel. 19. 19.) Itt szent János apostol, egykor a fürdőben lévén, alig hogy meglátta Cerinthe, az eretneket, fölkiáltott: „Fussunk innen, nehogy ránk szakadjon a fürdőház, a hol Cerinthe, az igazság ellensége van.“ (Ieren. haeret. III. 2.)

Jellemzi őt ezen valódi történet is, melyet az utókor

számára megírt alekszandriai Kelemen, s 210-ik évtáján, ily című könyvében: *Quis dives salvetur?* Szavai ezek: „János, midőn a zsarnok holtá után, Efezusba visszatért volna Pátmos szigetéről, eljárt fölkeretve a szomszéd tartományokba is, részint azért, hogy püspököket rendelne, részint, hogy egész gyülekezeteket szervezzen és alkotna, részint pedig, hogy a papi rendbe, vagyis az Ur örökségébe egyéneket választana, az Isten lelkétől kijelölteket.“

„Midőn azért, nem messzire Efezus városától, egy városba érkezett volna, melynek nevét is fölhozzák némelyek, és a híveket beszédeivel vigasztalná, meglátván egy csinos alkatású, szép arcu, és heves indulatu ifjat, oda fordult ahhoz, a kit föl-szentelt püspökké, s mondá: „Ezt az egész gyülekezet előtt, és a Krisztus tanúbizonysága alatt, különösen ajánlom neked. Fölfogván pedig a püspök azon ifjut, s megigérvén, hogy azon-tal gondja lesz rá, János nem szünt meg azokat, a miket előbb mondott, megparancsolni neki esdekelve.“

„János ezután Efezusba ment vissza; a püspök pedig, házába fogadván a neki átadott ifjat: nevelte, ápolta, fékezte, és végre földadta neki a keresztség szentségét. Azontul a püspök alább hagyott lassankint előbbi gondos örködésével, mint a ki már fölállította mellé a legökéletesebb ört, midőn megerősíté az ifjat a Krisztus jelével. Öt tehát, a korán fölszabadultat, magukhoz édesgeték némely hozzá hasonlók: naplopók, fesselt életűek, és minden roszban jártasak.“

„Az ifjat eleintén pompás lakomákkal esalogaták, azután magukkal vivék éjjel az utazók fosztogatására, honnan rávet-ték a nagyobb gonoszságokra is. Megszokván lassankint a rom-lottságot, mint a szilaj féktelen paripa, mely az ösvényről lero-hanva a fékét marja, minél bevesebb hajlammal bír, ő is, annál indulatosabban rohant lefelé. Végre, elvetvén az üdvösség re-ményét, melyet Istenbe helyezte, már lelkében mi középszerűt sem célyezett, hanem valamely nagy gonoszság elkövetését; kétségbeesvén már végképen az üdvösségre nézve, készen tartá magát egyenlő büntetésre a többivel. Magához revén azért tár-sait, rablóbandát szervezte belőlök, a kiknek kész lélekkel vezé-rökké tétetvén, meghaladá mindnyájokat az erőszakosságban, öldöklésben és kegyetlenségben.“

„Nem sokára azután valamely ügy végett ismét meghíva-tott János azon városba. Eljövén oda és mindent elintézvén a miért jött, mondá: „Na püspök! add vissza nekem a letéte-ményt, melyet én és a Krisztus rád bízunk a gyülekezet előtt, melynek főnöke vagy.“

A püspök ezekre előbb elbámult, azt vélvén, hogy tőle oly pénzt követelnek vissza álnokul, melyet ő át nem vett. S vala-mint nem hiheté, hogy olyat kérnek tőle vissza, a mi nála ninesen, úgy Jánosban sem mert bizalmatlankodni. De midőn János azt mondá: „Az ifjat, a testvér lelkét!“ Akkor az öreg lealázott arcezzal fölsohajtvá és könyezve mondá: „Ő meghalt!“ „Hogyan? kérdé János, mikor és mily halállal?“ Mondá amaz: „Az Istennek halt meg. Elromlott, gonoszsága s végre rablónvá lett. Most azért a templom helyett a hegyet szállotta meg, ma-gához hasonló ezimboráival.“ Ezt hallván az apostol, megsza-kasztá öltönyét, és nagy foháskodással önfejére sujtván, mon-dá: „Jó! én téged a testvér lelkének örül hagyatalak. De lovat nekem mindjárt és uti kalauzt!“ S a templomtól, úgy a mint vala, lóra ülven elisietett.

„Midőn megérkezett volna a helyre, elfogatott azon rablók-tól, a kik ört állanak; de ő nem készült elfutni, nem kegye-lemért esdekelnit, hanem azt kiáltozá: „Épen azért jöttem, hogy vezéretetekhez vigyetek!“ Az pedig fölfegyverkezve várakozék

azallat. De midőn fölismere a közelgető Jánost, szégyenletében futásnak eredett. János azonban gyorsítván szaladását, igyeke-zék őt utolérni, megfélelkezve koráról és azt kiáltozá ismételve: „Fiam! miért futsz tőlem, atyádtól? a fegyvertelen öregtől? Könyörülj rajtam, fiam! ne félj, van még reményed az üdvös-séghez. Eleget teszek én érted a Krisztusnak. Szívesen fogadom érted a halált, valamint az Ur is eltúrte, hogy értetünk meghaljon. Lelkemet adom érted. Állj meg és higj nekem: a Krisztus küldött engem.“

„Ezeket hallván megállott, földre csüggesztett arcezzal; azután elhányván fegyvereit, könyekre fakadva remege, s a hozzá érkező öreget átölelvén, a mennyire csak telt tőle: bocsá-natért esedezék sirva-zokogva és térdeire borulva kiengesztelő-dék könyeivel, mint egy második keresztséggel, csupán a jobb-ját rejté el. Az apostol akkor esküvel igérvén neki, hogy kies-dekelte számára a bocsánatot az Üdvözítőttől; térdre borulva imádkozék és megcsókolván az ifjunak jobb-ját, melyet a bánat kitisztított, visszavezette őt az egyházba. Azontul, részint gya-kori imával kéré Istent, részint együtt böjtölgete az ifjuval, és megnyihitvén lelkét szavainak édességével, el nem távozott előbb, míg őt az egyház elüljárójává nem tevő s föl nem mu-tatá benne mindenkinek az igaz bünbánat példáját, az ismételt újjászületés nagy bizonyítékát és a látható föltámadás diadalát.“ (Euseb. III. 24. 7—21.)

S hogy jutott az apostol, Pátmos szigetére? Midőn a világ Domitián császárt uralná, (Kriszt. után 81—96) a ki Romában sok ártatlant kivégeztetett, vagy száműzetett, mint Flavia Do-mitilla urnőt is (Euseb. III. 18. 5.), akkor János apostol is Romá-ban, olajban fözetett Jézusért, azután pedig, Pátmos szigetére száműzetett, hol a Titkos látások könyvét írta. Bizonyítja azt Tertullian, Kr. után 190-ik év táján, ezen szavakkal: „Boldog Roma, hol Péter és Pál vértanui halált szenvedtek; János pe-dig olajba merítettet, de sérelmet nem szenvedvén, a szigetre száműzetett. (Tert. 36. k.)

Nerva császár alatt (Kr. után 96.), János apostolt is föl-menté a római tanács száműzetésétől és visszament Efezusba (Euseb. III. 20. 11.), hol egy holtat támasztott föl Isten hatal-mával (Euseb. V. 21. 15.) és evangéliomát is megírta. (Euseb. V. 10. 4.)

Fölkereste őt ott elgyengült öregségében egykor egy ide-gen; de mennyire álmélkodott, midőn az agg apostolt, egy szép galambbal látta játszadozni. Ezen ősmonda is tanúságot tesz az ő ártatlan szelid lelkületéről. De kiténteti azt még inkább az ő nyilvános végintelme. Mert — mint sz. Jeromos közli — midőn az öreg már nem bírta járni, elvezetteté még egyszer magát a templomba, hol ismételve csak azt mondogatá híveinek: „Fiaes-káim! szeressétek egymást. Szeressétek egymást fiaes-káim! (Hieronym. 6—10.). És nem érzitek-e e szavakban az Ur sze-rető lelkét?

Élt pedig János apostol: „Traján császár uralkodásáig“ (sz. Irén. 2. k.), azaz Krisztus után a 98. évben is, és eltemette-ték Efezusban (Euseb. III. 32. 3.), a hol most a Cenchris patak andalító morájában szenderegnek áldott porai; de ki sem tudja már kimutatni: hol vala az ő sirja? Ilyen az élet. A híres Efe-zus régen romjaiban hever, helyét egy nyomoru török falu: Ajaszoluk jeléli; de egy keresztény sines ott többé, hol egykor az apostol azt hangoztatá: „A ki hiszi, hogy Jézus ama Krisztus (Messiás) legyen, Istentől született, s a ki szereti a szülőt, azt is szereti, a ki attól született.“ (Ján. I. 5. 1.)

E. L.

A zágrábi érsek ünnepélyes beigtatása.

A várva-várt esemény, mely a magyar birodalomra nézve sokkal fontosabb, mint azt többen hinni szeretnék, bekövetkezett.

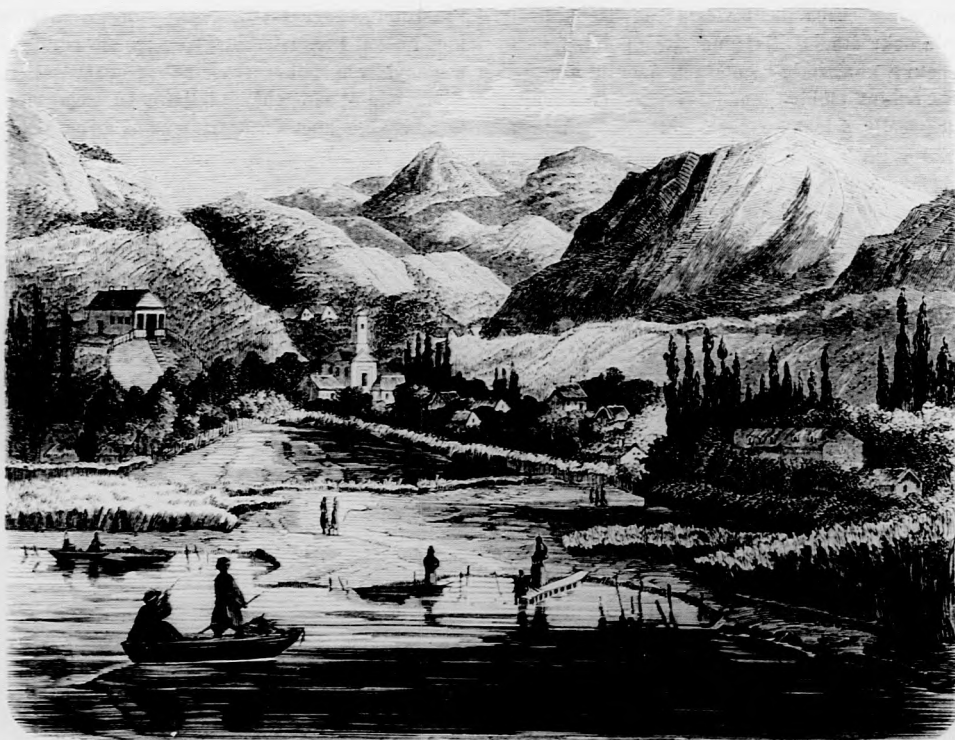
Horvátországnak főlelképásztora aug. 6-án szekvárosába, Zágrábba, megérkezett.

Már három nap óta Horvát-Szlavonország minden vidékéről érkeznek vendégek, főpásztorunknál — ki minden ismerőse által kitünő tulajdonai miatt csak magasztaltatik — tiszteletöket teendő.

Bár nem mondhatnók, hogy a bevonulási s szertartási programm ily alkalomkor szokott mennyiségben s módon a közönséggel tudatott volna, mégis a birtokos osztály feltünő mennyiségben jelent meg. Kétszázra tehető az uri fogatok száma

Kilépven ő excellentiája, Czekus polgármester által helyes alkalmi beszéddel fogadtatott horvát nyelven, melyre az érsek jó tiszta horvátsággal r viden felelte: Köszönöm önöknek e szives fogadtatást tiszta szivemből. — A mindenható Istent kérni soha meg nem szünöm, hogy a horvát-szlavon nemzetet kegyelmével áraszsza el.

Ő excellentiája azután a pályaudvar díszszobájába vonult — hol is az öt üdvöző görög nem egyesült keresztények püspökét megüldelő s a tiszteletére megjelent zágrábi kanonokokkal szívélyesen társalgott, — míg a sokaság lassankint hintóba szállván, elvonult. A fogatok száma az esős idő daczára feltünően szaporodott annyira, hogy míg szeretett főpásztorunk

(Vanyarez a Balaton mellett. — L. a „Vegyesek“ közt.)

— a helybeli bérkocsik nélkül. — A pályaudvar annyira megtelt a fogatokkal, hogy alig lehetett — érsek ő nagyméltósága gyönyörű fehér-kékszinű ő pejlóvas fogatának — mely néhány perezezel elkésétt, helyet találni.

Hat s egy negyed órakor délután robogott be a magyar-s horvát-szlavon jelvényekkel feldíszített külön vonat ő excellentiájával, a zágrábi káptalan, továbbá Körös-, Zágráb- s Varrasd-megyék küldöttségeivel, melyek N.-Kanizsán, Kapronczán, Körösen s Bozsjakovinán üdvözlék a főpapot.

Ő excellentiája coupéjában Bedekovics Kálmán horvát-magyar miniszter volt látható.

A pályaudvar előesarnokában összesereglett Horvátország színejava meglátván főpásztorát, egetrázó zsvió s éljennel üdvözlé őt.

díszfogatjába szállhatott, az öt előző első hintó már is a főtemp. lomnál leheté.

A város majdnem minden háza zászlókkal s szőnyegekkel volt díszítve; minden ablak nézőkkel telt meg, az utcák tisztelgőkkel annyira telvék voltak, hogy alig lehetett a gyalogjáróknak keresztül hatolni — a boltok mind bezárvák.

Midőn ő nagyméltósága érseki székes főszentegyházába megérkezett, már fél 8 óra volt, ahol istentisztelet tartatott s már sötét volt, midőn a sokaság szállására siete.

Az ünnepélyes beigtatás 7-kén ment végbe.

Kilenc órakor megkondult a szent István királyunknak — szent László királyunk által emelt zágrábi püspökség szentegyházának nagy harangja, a szertartást a híveknek hírül adandó.

A magyar s horvát-szlavon arisztokratia szebbnél-szebb fogatokon ragadtatva, emelni törekedett e nap jelentőségét. A bán ő nagymtgán kívül látható volt gf Pejacsevich László és Nándor gr. Kun, gr. Vojkfy, gr. Keglevics, báró Rauch György, b. Kavanae, Miksics Kálmán stb. stb. urak.

Bevégeztetvén az okmányok felolvasása, szöszékre lépett az új érsek, első szónoklatát tartandó horvát hívei előtt. Minden rendű néppel telve volt a magyar király által épített templom — míg a be nem térő népség a templom terét s udvarát, mint szintén a káptalanváros piacát, ahol 200 csinosan öltözött banderiálista lóháton felállítva volt, foglalta el.

Ma már a vidéki papság nagyobb számmal volt látható, mint tegnap a bevonuláskor.

Midőn egy másvallású lelkész csodálkozásának kifejezést adott volna tegnap az indóháznál, hogy mily esekélyszámu katolikus papot lehet látni a tisztelgők között és sajnálattal

érinté az új érsek jövődöbeli működését, egy higgadt-eszü uri egyén megjegyzé:

Nem kellett volna délután tartani a bevonulást, egyéb-iránt a nem-kath. pap aggodalma fölösleges; s erős abbeli hitünk, hogy csak félévi erélyes és böles kormányzás szükséges arra, hogy a demoralizált töredék kötelessége igazi utjaira visszatereltesék.

A tisztelgő bizottmányok tagjai — ugy mint a privat emberek, meg vannak hiva a mai lakomára, — mely egyrészt a püspöki várban, — másrészt a papnövelde helyiségeiben — adatik.

Áldásért eszedünk most már Istennél kedvelt érsekünk működésére, kívánván neki kitartást e tükés pályán s kívánjuk, — hogy az árván s parlagon áltavett érseki megyét oly állapotba helyezze, minöt egy katolikus állam okvetlenül megkíván.

(M. Á.)

(Pest, 140 év előtt. — L. a „Vegyesek“ közt.)

Heti krónika.

Pest, aug. 12.

(—ss—) Valahányszor nagyobb háboru foly, mindannyi-szor Lengyelország visszaállításának kérdése is föl szo-kott merülni. Szegény vértanu nemzet! Mi is hő szívből ohajtjuk föltámadását; esakhogy azt látjuk, miszerint ez ohaj tel-jesítéséhez épen azok nem járulnak, kik arra elég hatalmasak. Legujabban Tür r tábornok szólalt föl melegen a lengyel nem-zet mellett.

„Oroszország kihívására, mely megsemmistléstünket ki-

vánja — mondja többi közt — csak egy válaszuk lehet: Len-gye l o r s z á g biztosítása; azon határozott kijelentéssel, hogy Európa Oroszország beavatkozását a keleti kérdésbe nem fogja tűrni, s hogy kelet népeit kizárólag magukat illeti jövőjükröl intézkedni.

Magyarország visszanyerte alkotmányos szabadságát és nemzeti kormányát, de ezzel még nem biztosította jövőjét. — Belső szervezkedésének évek óta folyamatban levő műve állan-dóan akadályoztatik az orosz panszlavismus által, s csak a ki

vak akar lenni, nem látja, mily aggodalmas mérvben terjedt el már is a propaganda mérge.

Itt az ideje, hogy komolyan gondolkozzunk jelen helyzetünkről s szerepünkről a közel jövőben, s hogy ehhez képest pontosan megállapítsuk teendőinket.

Oroszország erejének és jövőjének teljes öntudatában van. Mostanában Európában 80 millió lakossal bír s szakadatlan dolgozik Lengyelország oroszosításán. Bármiképp van is ezen ország eltörpve s eltépve, mégis hősiessége 80 év óta sakkban tartja a muszkát. Noha melléjük voltak szegezve az orosz szuronyok, mégsem szünt meg küldetését teljesíteni s Európa véd-bástyája lenni a barbarizmus ellen. Ma, midőn ereje megtört, kimerült, egyedül nem képes többé a nyers orosz erőszak s ezzel szövetségelt ármány ellen küzdeni.

Ha nem akarjuk túrni, hogy Olaszország a Habsburg-dynastián és Magyarországon keresztül Európa szívéig, az Adriáig hatoljon, ugy itt a végső ideje, hogy megrendíthetetlen elhatározásunkat kimondjuk: ez idő szerint kizárólag Magyarországot a földadat, hogy az orosz hatalom erőszakos kiterjesztésének gátot vessen, azt bizonyos határok közé visszazorítsa. Ezen szándékban, illetőleg ennek kivételében köteles minden európai hatalmasság — közös érdekénél fogva minket támogatni, még pedig haladéktalanul, mert minél inkább késik Európa, annál nehezebb lesz az említett szándék kivitele.

Míg Oroszország eselszövényeivel akadályoz bennünket új szervezetünk s alkotmányunk megszilárdításában, maga addig gyarapszik erőben s halad céljainak megvalósításában.

A harez Oroszország ellen elvi harez, önfentartási küzdelem; egyik főföltétele, hogy Lengyelország feltámadjon. Ha Európa még tovább is túri Oroszország eljárását Lengyelország ellen, akkor néhány év múlva nem fog élni többé a lehetőség, hogy háborút kezdhessünk a sikerre való kilátással.

Szép és igaz szavak! Lengyelország feltámadását a katholicismus szempontjából is hön ohajtanunk kell, de míg a muszka és burkus hatalmas lesz, addig Lengyelország alhatik a sirban. Pedig ugy látszik, nem oly hamar lesz az, hogy e két fenyegető hatalmasság meg fog töretni!

A mely mértékben győzedelmeskedik a burkus, azon arányban szomorú hírek lépnek előtérbe a magyar-osztrák birodalom jövője iránt. Hir szerint a burkus és muszka komolyan arról gondolkodik, hogy birodalmunkat földarabolja. Innen van, hogy Bécsben most már mozogni kezdenek. De csakis mozogni! Ha Austria kezét fogja Franciaországgal s egyidejűleg megtámadná a burkust, eddig már az ausztriaiak talán Berlinben volnának. Most bevárja Ausztria, míg a burkus Franciaországot teljesen legyőzi (a mit Isten ne adjon!), akkor aztán mozoghat, a győzelmes burkus seregnek alig fog ellenállhatni.

Az elbizakodott burkus már arról is álmadozik, hogy Elzász és Lotharingia francia tartományokat Franciaországtól elszakítsa és azokkal Bädent és Bajorországot ajándékozza meg. Reméljük azonban, hogy ezt teljes győzelem esetében sem fogja merni tenni. Nevezett francia tartományokban semmi rokonszenv sincs a németek iránt. Egy porosz lap erre nézve így ír:

„Ugy látszik, az elzásziak teljesen elfeledték, hogy valaha ők is németek voltak. Nyoma sem található többé náluk a német jellegnek. Egészen elfrancozásodtak s most fanatikusabbak, mint maguk a franeciák, legalább így viselik magukat. Midőn Weissenburg bevételét, ők is támogatták a nagy bravourral küzdő franeciákat, a mennyiben pinczékéből és padlásablak-

okból löttek a Bothmer tük alatt bevonuló bajorokra. A győzed-nem szintén kötelességének tartotta részt venni a csatában. A weissenburgi nők forró olajt és vizet zudítottak az ablakokból a győztes csapatok nyaka közé. Azok közül, kik az általunk már megnyert csata után biztos lesből löttek reánk, többen rögtön agyonlövettek, s csak akkor hagytak fel a haszontalan ellenszögüléssel, midőn a legszigorubb repressaliákkal fenyegettük őket.“

Hogy a porosz fegyverek ily megdöbbentő sikert aratnak, annak két oka van: egyik ok, hogy a porosz rémitő haderővel rendelkezik: több van egy millió katonájánál, mely fölös szám nem volt elejénte észrevehető, de a hadizenet után az egész németiség egygyé olvadt, fölbojdukt, mint darázs-fészkek, sőt a távol amerikai németek is szerfölött nagy mennyiségű pénzt ajánlottak föl a hadiköltségek fedezésére; míg a francia felannyi haderővel sem rendelkezik. Az eddigi csatákban a franeciák mindenütt három akkora német erővel álltak szemközt. A dolgot értő katonák bizonyítása szerint a francia sem gyavaságról, sem ügyetlenségről nem vádolható; a francia vitézség mellett eléggé tanuskodik az, hogy aránylag esékely erővel oly borzasztó nagy hadseregeket föl tudott tartóztatni. A főbaj azonban, hogy Franciaországban nagy az egyenetlenség, a mely miatt az országban mindenütt nagyszámu katonaságot kell visszahagyni. — Ha a francia megbukik, ezt csakis az egyenetlenségnek kell tulajdonítani. A forradalmi párt mindent elkövet, hogy Napoleon császár megbukjék. Hogy e célját elérje, áruolóvá lesz saját hazája ellen; zavarok előidézése által könnyíti az ellenség győzedelmét.

A mint Párisban híre járt, hogy a franeciák egy pár csatát vesztek, azonnal zavargások fordultak elő, sőt találkozott képviselő, ki nyíltan kimondta, hogy Napoleon császár mondjon le. Azért szükséges volt a francia fővárost ostromállapotba helyezni. Ennek folytán a ministerium lemondott és új ministerium nevezetett ki, melynek tagjai következők: Palikao, hadügy-, Chevreau belügy-, Magne pénzügy-, Duvernois kereskedelemügy-, Rigault tengerészetügy-, David közmunka-, Latour d'Auvergne külügyminister, Busson az államtanács elnöke, Grandperret igazságügy-, Brame oktatásügyminister.

— A francia császárné következő proclamatiót intézett a néphez:

„Franeciák! A háboru kezdete nem kedvező ránk. Fegyvereink esorbát szenvedtek. Legyünk e bajokban szilárdak, s siessünk azokat jóvátenni. Vajha közöttünk csak egyetlen párt lenne: Franciaországot, csak egyetlen zászlónk: a nemzeti becsületé. Küldetésemhez és kötelességemhez híven lépek közepetekbe, elsőt fogtok engem a veszélyben látni, hogy Franciaország lobogóját védelmezzem. — Minden jó polgárt föl hívok, hogy a rendet föntartsa; megzavarása annyit tenne, mint ellenségeinkkel összszeesküdni.“

— Azon hírek, melyek a franeciáknak az egész vonalon való megveretéséről szólnak, csakugyan valóknak bizonyultak be. A roppant erőfeszítések mindkét részt annyira kifárasztottak, hogy a porosz koronaherceg is kényszerítve látta magát felhagyni a megvert Mac-Mahon hadtestének üldözésével, ámbár gyors üldözés által könnyen sikerülhetett volna neki teljesen elvágni Mac-Mahont a Metz körül álló főhaderővel való egyesülésétől, mi legújabb hírek szerint csakugyan sikerült neki. Meglehet, hogy a koronaherceg nem érezte magát elég erősnek kieroszakolni ez átmenetet a Vogések szorosain, melyek mindenütt hatalmas erősségekkel vannak megrakva.

A következő, részben magától Napoleon császártól szár-

mazó táviratok eléggé hiú képet nyújtanak a hadműveletek lefolyásáról, s következőleg hangzanak:

Metz, aug. 3 1/2 órákor reggel. Minthogy összeköttetésem Mac-Mahonnal megszakadt, tegnapig semmi hírt sem vettem tőle. L' Aigle tábornok jelenté nekem, hogy Mac-Mahon a tetemes tulerővel szemben elveszté a csatát és jó rendben visszavonul. A Saar másik oldalán az ütközet 1 órákor kezdődött és nem látszott nagyon komolynak, midőn az ellenséges csapatok mindig sürűbbek lettek, anélkül azonban, hogy a 2-ik hadtest visszavonult volna. Ez csak 6 és 7 óra között történt, midőn a magaslatokra szorultak. Az éj nyugodtan folyt le. N a p o l e o n.

Páris, augusztus 7. délelőtt 11 óra 5 perc. Hivatalos sürgöny Metzből, reggeli 6 órától:

A tegnapi forbachi ütközetekben a harmadik hadtest egyedül vett részt és más hadtestek két osztálya által támogatott. Ladmiraült Faily hadteste és a gárda nem harcoltak. Az ütközet 1 órákor kezdődött és jelentéktelennek látszott; de nem sokára számos csapat mutatkozott lesben az erőkben, és a hadállást megkerülni ügyekeztek. 5 órákor a poroszok visszavetve látszottak lenni, és lemondtak a támadásról. De egy új, Wendenből, a Saar mellől érkező hadtest Frossardot visszavonulásra kényszerítette. Ma a csapatok, melyek meg voltak oszolva, Metzben pontosulnak össze. A bischwilleri csatában Mac-Mahonnak öt hadosztálya volt. Faily hadteste nem egyesülhetett vele.

Csak igen határozatlan részleteink vannak.

Mondják, hogy a lovasság többször támadott, de a poroszoknak mitrailleuse-eik voltak, melyek nekünk sok kárt okoztak.

N a p o l e o n.

A Berlinbe vitt francia foglyokról ezt írják:

„A francia hadifoglyok ma este ide érkeznek — szolt a falragasz nagy betűkkel, vörös papíron, — és az összekötő vasuton a várost megkerülve szállítatnak tovább.

Mutassuk meg mi berliniek nyugodt, méltóságos magatartás által, hogy tudjuk: mikép kell fogoly ellenségünkkel bánni.“ A falragaszok roppant sensatiót keltek; a közönség sok ezrével csoportosult össze, s rövid időn mintegy 50,000 ember állta el az utazikat, melyeken át a foglyoknak haladni kellett. Azt is hírlelték, hogy a foglyok gyalog fognak a várba bekísértetni.

A vonat, mely a foglyokat szállítá, 5 és fél s 6 óra között volt a távolból látható. A nép nyugodtsága s méltóságáról egy pillanatig sem feledkezett meg; semmi guny, semmi bántalmazó megjegyzés sem hallatszott; sőt ellenkezőleg, a ki csak teheté, szivart és frissítőket nyújtott a vaskocsiba, mit a foglyok szívesen fogadtak.

A veresnadrágu francziák, a zuávok s turocsok olajszintű arca és tarka-barka öltözeté nagy feltűnést tettek, összesen 500-an lehettek, s az őket kísérő német katonák már jó „pajtáságban“ látszottak velök lenni. S fogadtatásuk az anhalti vasuti indóházban ép oly jó volt, mint az egész összekötő vasuton egész a keleti vasut indóházig. — Ez utóbbi helyre érkezvén, a foglyokat az ideiglenes étteremmé átváltoztatott nagy podgyászraktárba helyezték, hol enni kaptak. Ebédjük husleves, egy darab kenyér és szalonnából állt. Ez élelmezéssel a tisztéknek is be kellett érniök, kik külön asztalnál ebédeltek. A szegény turocsok, kik mindössze 30-an lehettek, igen különös zavarban voltak, midőn nekik, mohamedánusoknak, szalonnát tálatk fel. A tisztség hölgyei, kik az átvonuló csapatok élelmezéséről a gondot magukra vállalták, erre bizonynyal nem gondoltak. Nem mondhatni, hogy a foglyok valami kedvező

benyomást tettek volna; de az állitható, hogy úgy fogadták, mint civilizált nemzethez illő.

— A harcztérről újabb semmi nevezetes. A francziák a Mosel folyó mellett foglaltak új állomást és itt várják be a támadást. Itt fog a főesata vivatni. — A francziák helyzete nem oly kétségbejítő, mint sokan vélik. Itt roppant erőt vontak magukhoz, és ha sikerül nekik körülbelül annyi erőt összegyűjteni, hogy a poroszszal egyenlő számmal legyenek, akkor minden valószínűség szerint a hadiszerelese a francziák felé hajol. Talán — legújabb hireinkben — már fogunk a döntő csatáról szólhatni.

Vegyesek.

Most volt alkalmunk a mostani Pestnek néhány szép épületét képekben bemutatni. Azonban nem oly nagy ideje, hogy Magyarország fővárosa úgy emelkedik, mint néhány év alatt az történt, és épül, széptül minduntalan manap is. Holott fél század előtt e város nem sokkal volt különb, mint jelenleg egy vidéki kis város. Arról meggyőződhetik az olvasó, ha a régi Pestnek mai számunkban (265. lapon) közölt képét megtekinti.

Második képünk (264. l.) egy Balaton melléki regényes szép vidéket tüntet föl, t. i. V a n y a r e z o t, mely közel van Keszthelyhez, lakosai borterméssel foglalkoznak, és a ritkaszeű balatoni táj egyik legszeű pontját képezi.

Egy gonosztevő, kinek ritka párja e világon. Az 1850. évben a francia lapok következő eseményt beszéltek el, mely egy francia kikötő városban történt:

Egy természetes, erős férfi a gályán, ki mint fegyenez volt elítélve, megunta már nyomoru életét, de még igen sok évet kelle ily helyzetben eltöltenie. Egyszer sikerül az őrt kijátszania; megugrik, — s szabaddá lesz.

Egy kis zselléházra talált; egy falat kenyeret akart kérni, vagy ha adni vonakodnak, lopni, vagy rabolni. De mit lát? Egy parasztot, ki nejétől s gyermekeitől környezve, keservesen sir.

„Mi bajotok van?“ kérdé az ifju.

„Ah, minden házibutoromat el akarják adni, mert nem vagyok képes a bérlési díjt lefizetni. Még 20 forint hiányzik az öszszegből.“

„Kölesön kell venni, vagy ...“ A fegyenez többet nem szól, szíve mélyen meg van indulva.

„Mindenfelé megpróbáltam, de hasztalan; senki egy fillért sem akar kölcsönözni; veszve vagyok! Ah szegény nóm! szegény gyermekeim!“ Az egész család zokogott.

„No legyetek nyugodtak — mondá a gonosztevő — a ki egy megszökött gályarabot hoz vissza, az 25 forint jutalmat kap. Nézzetek rám, én egy ily fegyenez vagyok. Tegyetek gyorsan kötelet derekamra és vezessetek vissza.“

Ki tudná a paraszt ámulatát leírni? Nem akarja, nem tudja elhinni; végül megszakitá a hallgatást s így szól:

„Ki fogná azt nekem elhinni, hogy én, gyengélkedő ember önt, ki óriás természettel s erővel bír, elfogtam s meggyőztem volna? Nem, ön nem beszél komolyan, ez nem lehetséges.“

„De igen, én a legkomolyabban szoltam,“ mondá a megszökött rab a zsellérnek; „hozzon csak kötelet s kössön meg vele.“ Mint a bárány, engedte, hogy elvigyék a börtönbe. Az ajtó felnyilik, szabadsága oda van! A többi beesukottak hangos felkiáltással adtak kifejezést csodálkozásuknak.

A zsellér megkapta a 25 forintot, s kérdésekkel ostromolták őt, mint sikerült gyengélkedő létére emez óriást elfogni s mint egy szelíd ebet zsinóron vezetni. Elmondta a tisztá igazságát. Mindenki esodálkozott s nagy dicséretekkel halmozta el a fegyenczet. A dolog a fegyenczek igazgatójának fülébe is eljutott. Előhivatja a gonosztevőt, ki csak hosszas kikérdezés után beszélt el a nemes tettet körülményesen; hisz ő nem emberi dicséretből vitte azt végbe. Az eseményt tudatták az igazságügyi miniszterrel, s az államfővel is közölték. A mit gyanítani lehet, az meg is történt. A nemeskeblű rab teljes szabadságot nyert s további élete a munka, önfeláldozás és erény szakadatlan láncolata volt.

Egy jöttét áldása. 1806. évben Felső-Olaszthon egyik városában egy tizenégyéves fiút esíptek el, ki egy czukrásztól czukorneműekkel telt edényt vitt el. Egy tiszt jött a helyszínére s rávette a rendőrt, hogy boesássa szabadon a fiút, ki keservesen sirt és esdeklőleg nézett az őt körülálló tömegre, s maga vette a kis tolvajt vallatás alá. Ez erősen állítá, hogy nem nyalánságból orozta el a czukros ezitromokat, hanem szegény beteg anyjának akarta elvinni. A tiszt kifizette a czukorneműek árát s elvezetteté magát a gyermek által lakásukra, hol is az anyát súlyosan betegnek találta egy padlásszobákában. A nő egy sveiczi katona neje volt. A tiszt gondoskodott, hogy az anya ápolásban s eltartásban részesüljön, a fiú pedig valami jó helyre jusson. 31 év múlva ismét azon városba jött a tiszt s egy gyermek csoportot látott az utczán keresztülmenni: másoktól megtudá, hogy ezek oly gyermekek, kik meggondolatlan esínyt vittek végbe. Egy pap pártjokat fogta s neveli őket, szám szerint 80-at, egy általa alapított intézetben. A tiszt meglátogatta az intézetet; a lelkész kimondhatlan öröme fölismerete benne az ő jötevőjét, ki őt a megszegyenítő büntetés-től megmentette s így szóló hozzá: „Azon órától fogva, melyben ön megmentőm lett, csak egy gondolatom volt, tudniillik, hogy ugyanazt tegyem én is másokkal, a mit ön velem tett. Én e gondolatot Isten segítségével kivittem és sok gyermeket, kikből tán gonosztevők váltak volna, becsületes emberré s jó kereszténynévé képeztem ki.“

Rövid hírek.

— Ö felsége a vaskai apátságot Horváth Mihály tri-bunicezi választott püspöknek adományozta.

— Magyarország fm. Herezeg-primása a székesfehérvári székesegyháznak szintoly magasztos-érdekű, mint drágaértékű ereklyét, sz. Gellért esanádi püspök és vértanu egy karcsontját ritka szép ereklyetartóban ajándékozta.

— Közegen e hó 7-én a kalvária regényes fekvésű templomtoronyát a villám fölgnyújtotta, de csak a középső torony kupolája égett el.

— Korontz László veszprémi apát-kanonok és kir. tanácsos f. h. 12-én végegyöngülésben meghalt. Az ő. v. f. n.!

— A pesti porosz consul házán roppant nagy fehér-fekete sasos zászló van kitűzve jelenleg, büszkén hirdetve a poroszok győzedelmeit.

— B. Eötvös József miniszter köszönő iratot intézett nm. Haynald Lajos kaloesai érsekhez ama 10,000 ftért, melyeket az érsek a nemzeti muzeumnak ajándékozott.

Évnyegyedes tudósítvány

a pesti Oltáregyletről, 1870-ki május hó 6-tól augusztushó 6-ig.

Ezen évnyegyedben begyűlt Pesten 263 frt 69 kr, 1 arany, Mórton 27 frt 70 kr, Baján 1 frt, Ocsadinezán 2 frt, Selmecezen 15 frt 52 kr, Köbölkuton 2 frt, Hidas-Németin 5 frt, Nagy-Kun-Karezagon 33 frt, Tisza-Dadán 1 frt 40 kr, Himesháza 5 frt, Szabaron 6 frt 10 kr, Lörineziben 12 frt, Szolnokon 20 frt, Jász-Árokszállásán 30 frt, Káptalan-Visen 2 frt, Tó-Almásán 8 frt 40 kr, Ipolybolykon 16 frt, Pécsett 100 frt, Vámos Györkőn 10 frt, Visontán és Halmajon 19 frt 50 kr, Bakabányán 3 frt 50 kr, Karván 4 frt, Duna-Almásán 3 frt 20 kr, Weindorfban 1 frt Vácson 5 frt 15 kr, Sajó-Szt.-Péteren 20 frt, Zólyó-Lipesén 8 frt, Sáros-Orosziban 3 frt, Soroksáron 4 frt 50 kr, Lyubistén 5 frt, Ipolynéken 2 frt, Budán 19 frt 77 kr, O-Budán 62 kr. — Isten fizesse meg!

Legujabb.

Páris, aug. 13. Tizezer tengerész-katona soroztatott be a hadseregbe. — A Dániához újabb intézett szövetségi javaslat meghiusult. — Hirlik, hogy a semleges hatalmak képviselői fel vannak hatalmazva, a megalakulás után azonnal, az új kabinetnek congressust hozni javaslatba, — négy heti fegyvernynyugvás alatt — valamelyik semleges városban fogna tartatni. — Az illető javaslatok kezdeményezése, hir szerint, az orosz kormánytól származnak.

Róma, aug. 13. A porosz követ Arnim, a porosz királytól egy sajátkezű iratot nyújtott át pápa ő szentségének. — Hirszerint a pápa, igen élénk örömmel így szóló környezőihez: „A pápai szék megmentése Poroszországtól jövend.“ — (E hirnek nem sok hitelt adunk.)

Basel, aug. 13. A francia cs. herezeg még Metzben van; ez utóbbi hely és Nancy között 200,000 francia áll.

Páris, aug. 13. A pénzügyminiszternek egy a közgazgatási hatóságokhoz és vasutigazgatóságokhoz intézett körirata megparanesolja, hogy letétben ne tartsanak pénzt maguknál, hanem a banknak küldjék be.

Metz, aug. 14. Tegnap erős ellenséges csapatok közeledtek a francia táborhoz; ma azonban megint visszavonultak. Számos önkéntes lövész-századok vannak utban a francia tábor erősítésére. — Metzbe tetemes élelmiszerek érkeztek. — Mülhausen a polgári és katonai hatóságok birtokában van a francia részen.

Páris, aug. 14. Azon törvényjavaslat, mely 2400 millió bankjegyre ad fölhatalmazást, a nyilvános ülésben egyhangulag elfogadtatott a képviselők által.

— Palikao hadügyminiszter kijelenté, hogy jelenleg Bazaine tábornagy az összes francia hadsereg főparanesnoka. — Párisnak védelmi állapotba való helyezése nemsokára teljesen be lesz fejezve.

— Újabb hírek szerint, a francia hadsereg főparanesnoka nem akar elejente esatát elfogadni, mig saját haderejével — az ellenek megfelelőleg — rendben nem lesz.

Páris, aug. 15. A francia hadsereg a Mosel balpartjára kezdett átkelni, s midőn a sereg fele már átkelt a folyón, a poroszok nagy erővel megtámadták, de négy órai heves küzdelem után a francziák által nagy veszteséggel visszaverettek.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum“ nyomdájában 1870. (Barátok tere 7-dik szám.)